

Stanje ljudskih prava u Hrvatskoj danas - Rad, politika zapošljavanja i vitalnosti naroda

(State of human rights in Croatia today - Work, employment and population
vitality policies)

Petar Gotovac, Mijo Nikić

Zajednica udruga Hrvatski ratni veterani

Osvrt povodom 10. listopada – dana Opće deklaracije o ljudskim pravima.

«I slijepac je mogao ovih zadnjih 20 godina pratiti, i sa sigurnošću utvrditi da su opadali i javni moral i poštenje!»

Proročke Stepinčeve riječi u lice narodu, gradonačelniku i premijeru izgovorio Kardinal Bozanić u nedjelju, 13. 09. 2008, u Mariji Bistici

Svim ljudima prirodno pripadaju jednaka (ista, napose temeljna) prava uz koja su, naravno, vezane i odgovarajuće dužnosti. Tako je kad je stanje odnosa u zajednici idealno. Problem je, međutim, s ljudskim pravima svakodnevan u praksi (u primjeni prava).

Mnogo je klasifikacija ljudskih prava. Ovdje kao najprikladniju uzimam podjelu prava koja polazi od temelja prava koja su u dostojanstvu osobe. Dakle, one podjele koja predstavlja konkretizaciju teme o naravnom pravu čovjeka. Sukladno tom stavu razlikujemo: tzv. egzistencijalna prava, osobna prava, i tzv. prava samoizražavanja. Brojna prava, naravno, nisu iste vrijednosti. Neka su temeljna, neka su bitna prava, a ostalo su postulati. U osvrtu se dotiče jedno temeljno pravo (pravo na život), i jedno bitno pravo (pravo na rad). Oba su presudno važna za vitalnost naroda.

Rad je, u tom smislu dar, dužnost i potreba čovjeka. Rad je i zahtjev ljubavi prema bližnjem, osobito prema vlastitoj obitelji, kao i odgovornost prema vlastitom narodu, a poštovanje prava na rad pojedinca temelj je mira u zajednici.

Rad i vitalnost naroda

Dakle, armija strada ako nema opreme, ona strada ako nema hrane, i strada ako nema novca! Ove tri stvari su nužne – ne može se boriti (i pobijediti) s neopremljenom vojskom!

SUN TZU; Umijeće ratovanja

U gornjem stavu Sun Tzu-a nalazimo i polazište pristupa problemu nezaposlenosti u Hrvatskoj danas. Sukladno dostupnim, na podacima utemeljenim činjenicama, kao npr. iz Državnog statističkog zavoda, u Hrvatskoj danas radi tek nešto više od polovice ljudi koji mogu raditi. Dodamo li toj činjenici podatke, kao npr. podatke o uvjetnoj zaposlenosti, o prosječnoj životnoj dobi umirovljenika, o iseljavanju mladih obrazovanih stručnjaka, itdl. dobit ćemo zorno objašnjenje stanja hrvatskog gospodarstva.

Nadalje, kako nas HINA informira američki State Department je početkom 2008. objavio svoje Izvješće o stanju ljudskih prava u svijetu 2007. godine. U dijelu posvećenom Hrvatskoj, osim opće ocjene to Izvješće upozorava na probleme slučajeva nasilja i diskriminacije u Hrvatskoj prema «slabijima». Tek na kraju istog Izvješća američkog Ministarstva vanjskih poslova analizira se i radne uvjete u Hrvatskoj navodeći da određeni broj građana, napose radničkih obitelji ne može osiguravati pristojan život dostojan čovjeka. U Izvješću se navodi i još samo to da određeni broj obitelji s više djece imaju prihode jedva dovoljne za podmirivanje minimalnih troškova života.

Dodamo li rečenom i podatak da je Europski sud za ljudska prava prošle godine «kaznio» Hrvatsku da zbog kršenja ljudskih prava svojim građanima plati «čak» 2,5 milijuna kuna, mogli bismo onda brzo i jednostavno zaključiti da spomenuti problemi zapravo i nisu neki značajni problemi, da se u Hrvatskoj solidno poštuju bitna ljudska prava.

Međutim, budući da smo svjesni da rečena Izvješća, iz razumljivih razloga, zahvaćaju samo «vrh sante leda» problema ljudskih prava u Hrvatskoj, pri čemu problem tržišta rada i ne zahvaćaju, nećemo se dati zavesti mogućim nerazumijevanjem suštine. Dapače, ovdje se treba prisjetiti i drugih problema odnosa u Hrvatskoj u pitanju ljudskih prava, kvalitete života i vitalnosti naroda, kao što su: zakorovljenost zemlje, betonizacija morske obale, razminiravanje površina, čvrstoća kune, nepokrivenost uvoza izvozom, dugovi, maloprodaja kao najdinamičniji sektor gospodarstva. Usprkos paradoksu egzistencije navedenih problema hrvatski mediji nas u istoj situaciji potiču gotovo

poklikom «Prebaci na zabavu!».

Moguće objašnjenje i rješenje

Mene ne treba kruh, mene ne treba planina, mene ne treba rosa, mene ne treba brod, mene ne treba bolnica,... mene trebaju vrijednosti, nema iskrenosti, postoji samo iskren čovjek!

(Nepoznati pjesnik)

Budući da nema moralno neutralne situacije i budući da pojedinac može utjecati na okolnosti samo malo živeći na ovim «surovim prostorima» tijekom «zla vremena» loše navike hrvatskom čovjeku postaje drugom prirodom, «obolio je» od bolesti koju, uvjetno možemo nazvati «Sindrom Peronospora». Simptomi «naše Peronospore», između ostalih jesu: tradicija bijega naroda, kultura vladanja grubijana i mentalitet podaništva članova strukturama vlasti.

Narod bježi (iseljava) iz tradicionalnog (nasljeđenog) svijeta u svijet života, a grubijani sa sljedbenicima upravljaju ostatkom resursa vladajući nad ostatkom naroda koji istodobno proživljava demografski slom.

Grubijani su (u stvarnom, i u prenesenom značenju termina) per definitionem manje osjetljivi za patnje drugog. Oni «i u mulju» socijalnih odnosa brže i lakše komuniciraju sa sličnima, napose kad ih ustrajno sljede njihove poslušne pristalice loših rješenja (moralne nakaze, bez uvrede prirodnih pojava).

Noa je arku gradio prije kiše!

(Opća, narodna)

Posljedice lošeg vladanja većina doživljava svakodnevno. Ovdje ne treba navoditi primjere. Svi u svojoj neposrednoj oklolici poznajemo konkretne slučajeve, napose u gospodarstvu. Pitanje je: Zašto nam se danas događaju stvari za koje smo vjerovali da su dio prošlosti? Bilo je, naime lako razumljivo zašto nam je bilo loše u Jugoslaviji, ali zašto danas kad nam, u «Zemlji znanja» vladaju naši – domoljubi patriotskih očitovanja «obolismo» od teže bolesti u obliku Sy. Peronospora. Propustili smo priliku «praviti arku prije kiše».

Sad nam treba: - poštovati dužnosti, sanirati posljedice loših djela, i s povjerenjem, strpljivo korak po korak temeljito činiti zaokret. Odgovornost je, ipak osobna! Nužno je, dakle, da nam prije svega poraste svijest o stanju problema rada, kvalitete praktičnog postupanja u svakodnevnim situacijama (Sitne razlike postupanja, kao npr. - Što mogu učiniti za tebe, a ne – Što te muči?), kao i svijest o konkurentnosti hrvatskih proizvoda. Nužno je vratiti vitalnost većine, dakle naroda. U tom smislu može pomoći sadržaj teksta u nastavku.

Prilog:

Zauzimanje za bolju Hrvatsku:

Odabrane misli MAJKE TEREZE (Činiti dobro) vs. SUN TZU-a (Umijeće ratovanja) -

Prilikom: 5. 09. - Dana sijećanja Majke Tereze, kao i 10. 10. - 60. godišnjice

Opće deklaracije o ljudskim pravima OUN-a

1.- Ako si uspješan imat ćeš lažne prijatelje i prave neprijatelje, usprkos tome budi uspješan.

Najbolje je pobijediti bez borbe, sukob učiniti nepotrebnim.

2.- Tvoja pomoć je zaista potrebna, ali ljudi će te možda napasti kad im pomogneš, pomozim im usprkos tome.

Riješi problem prije nego što nastane, djeluj preventivno tako da se protivnik preda bez borbe.

3.- Ako činiš nešto dobro, u tvojoj podsvjesti će biti egoistični motivi, usprkos tome čini dobro.

Pobjednici su oni koji se mogu prilagoditi situaciji, koji su strpljivi, koji ustraju.

4.- Iskrenost i otvorenost, čine te ranjivim, usprkos tome budi iskren i otvoren.

Kad generali imaju inteligencije i hrabrosti njima bi se trebalo povjeriti odgovornost. Oni mogu procijeniti sebe, protivnika i situaciju. Treba im, uz to prosvijećeno rukovodstvo koje zna svoje ljude i može učinkovito delegirati autoritete. Tada su generali pripravnici, vojska vitalna (hrana, oprema, novac-energija), i nepobjedivi su.

5.- Daj svijetu sve od sebe, oni će ti izbiti zube, usprkos tome daj svijetu sve od sebe.

Općenito uzevši, u ratu je najbolje zauzeti neku zemlju netaknutu, bez rušenja. Vrijednost je onemogućiti strategiju neprijatelja. Oni koji se ističu u boju njeguju moral i drže se zakona. Oni poznaju put do pobjede – upravljaju tako da prevladaju nad zlima. Oni njeguju čovječnost, napose

pravednost, poštuju zakone i institute. Njihove vlade postaju nepobjedive.

6.- Ono što gradiš godinama u toku svog rada, može biti uništeno u trenu, gradi usprkos tome.

Onaj tko sa mnom postupa dobro, zadobija srca ljudi, to je naš vođa. On je uspostavio pravila, učinio da je svatko jednak pred zakonom, i nije propustio kazniti niti jednog prekršitelja. To daje snagu. Nema stalnih struktura. Sloga među ljudima temelj je puta i način uspjeha.

8.- Ljudi su orijentirani sami na sebe,

voli ih usprkos tome.

Obrana je strategija napada. Napad je vrijeme za obranu. Najbolje je kad se protivnik preda bez borbe (od svoje volje).

8.- Dobro koje ti činiš, sutra će već biti zaboravljeno,

usprkos tome čini dobro.

Sunce izlazi svaki dan ponovo. Nužno je svaki dan, uvijek nanovo iznalaziti rješenja.

Literatura

.....

1.- Ante Pažanin (2001): Etika i politika, HFD, Zagreb

2.- Sun Tzu (2001): Umijeće ratovanja, Misl, Zagreb

3.- Sabrina Ramet (2004): Postkomunistička Europa i tradicija prirodnog prava, Alinea, Zg

4.- Ken Blakemore (2005): Social Policy, 2. ed., Open University Press, UK

5.- Harry Frankfurt (2005): On Bullshit, Princeton University Press, USA

6.- Ivan Koprek (2005): Etika u sjeni globalizacije i postmoderne, FTIDI, Zagreb

7.- Marko Ciceron (2006): O dužnostima, Nova akropola, Zagreb

8.- Hrvatski zdravstveni pokazatelji (2008), HZJZ, Zagreb